

LISA 2: 11.01.2005 kohtumine

Rahandusministeeriumis

LISA 2

11.01.2005 kohtumine Rahandusministeeriumis

Puuetega inimeste probleemid, millede lahendused on seotud maksupoliitikaga:

1. tööl käiva liikumispuudega inimese (kes ei saa kasutada ühistransporti või selle pikaajaline kasutamine põhjustab liikumis- ja töövõime olulist langust) transpordikulude hüvitamine;
2. abivahenditega seotud lisakulutuste hüvitamine;
3. peres elava sügavapuudega inimese (näiteks ratastoolis, kellel puuduvad mootorsõiduki juhiload) transport;
4. puuetega inimeste võrgustiku jätkusuutliku stabiilse arengu tagamine.

Ettepanekud:

1. Täiendada tulumaksuseaduse § 13 lõiget (3) täiendava punktiga: 21) liikumispuudega avalikule teenistujale, töötajale või juriidilise isiku juhatuse või juhatust asendava organi liikmele makstavaid hüvitisi seoses maksumaksja isiklikus omandis oleva puudega inimestele kasutamiseks spetsiaalselt ehitatud või eriseadmete paigaldamise teel kohandatud teede- ja sideministri kehtestatud tingimustel ja korras mootorsõiduki kasutamisega sõiduks elukoha ja töökoha vahel, kui tööle jõudmiseks ei ole võimalik kasutada ühistransporti või selle pikaajaline kasutamine põhjustab liikumis- ja töövõime olulist langust;
2. Asendada tulumaksuseaduse § 13 lõike (3) punktis 8) tekst “50% töötajale või teenistujale kalendrikuu jooksul makstud ja sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksete summast” tekstiga “5/12 residendist füüsilise isiku maksustamisperioodi maksuvabast tulust (§ 23)”;
3. Täiendada tulumaksuseaduse § 48 lõike (51) lause lõppu tekstiga “või puudega töötajal ei ole tööle jõudmiseks võimalik kasutada ühistransporti või selle pikaajaline kasutamine põhjustab liikumis- ja töövõime olulist langust”;
4. Lubada täiendada Sotsiaalministri 26.04.2004.a määruse nr 35 “Käibemaksumääraga 5% maksustatavad ravimid, meditsiiniseadmed, abivahendid ja keemilised kahjuritõrjevahendid (biotsiidid)” § 3 lõike (1) punkti 46) teksti, asendades tekst “mootorsõiduk raske/sügava puudega lapse perele” tekstiga “mootorsõiduk raske/sügava puudega lapse või sügavapuudega inimese perele”.
5. Taastada hasartmängumaksu seaduses puuetega inimeste võrgustiku jätkusuutliku arengu tagamiseks kindel protsent.

Selgituseks

1. Sotsiaalhoolekandeseaduse § 26 punkt 4) kohaselt korraldab invatransporti valla- või linnavalitsus. Kahjuks ei suuda ükski omavalitsus hüvitada töölkäiva liikumispuudega inimese (kes ei saa kasutada ühistransporti või selle pikaajaline kasutamine põhjustab liikumis- ja töövõime olulist langust) transpordi lisakulutusi (Lisa 1). Valitsuse poolt heakskiidetud "Eesti tööhõive riiklik tegevuskava 2004" kohaselt punktis "Puudega inimeste tööhõive edendamine" ühe olulise meetmena nähakse ette, et 2004. -2006. aastal rakendatakse puudega inimeste töötamise võimaluste edendamiseks tööle sõitmiseks transporditoetust.
2. Esmalt püüti lahendada puudest tingitud transpordi lisakulutuste hüvitamine tööturuteenuste ja –toetuste seaduse eelnõu algversioonis, kuid eelnõu teksti viimasest redaktsioonist on see meede välja jäetud. Selle meetme lülitamine tööturuteenuste ja –toetuste seaduse eelnõusse on hädavajalik, kuna ta aitab ka raskepuudega inimest avatud tööturule, kuid ei lahenda töөлkäivate liikumispuudega inimeste probleemi. Esimene ja kolmas ettepanek püüavad leida osalist lahendust sellele probleemile.
3. Riigi eelarvest hüvitatakse kuni 90 % puuetega inimesele vajaminevast abivahendi hinnast. Samas on paljude abivahendite hinnad väga kõrged ja ka inimese kanda jääv omaosalus võib ületada kümnet tuhandet krooni. Piiratud eelarveressursi tõttu on tavaliselt aasta alguses ja lõpus soodustingimustel abivahendite müük/laenus peatatud, mille tõttu tuleb abivahendi eest tasuda täishinda ja leida teisi rahastamise allikaid. Hetkel kehtiv tulumaksuseadus võimaldab tööandjal kompenseerida tulumaksuvabalt kuni 50% töötajale või teenistujale kalendrikuu jooksul makstud ja sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksete summast. Abivahendi vajadus ja hind aga ei sõltu abivajaja sissetulekute suurusest. Puudega inimeste võrdse kohtlemise tagamiseks kasutada analoogiat töötajale või teenistujale tulumaksuvabalt väljamakstud sünnitustoetust (§ 13 lõike (3) punkt 7). Tulumaksuvaba on sünnitoetus, mis ei ületa 5/12 residendist füüsilise isiku maksustamisperioodi maksuvabast tulust (§ 23).
4. Käibemaksu seaduse § 15 lõige 2 punktide 2 ja 3 alusel rakendatakse 5 % käibemaksumäära sotsiaalministri 26.04.2004.a määruse nr 35 punkti 45) alusel puuetega inimestele kasutamiseks spetsiaalselt ehitatud või eriseadmete paigaldamise teel teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruses nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehnoisundile ja varustusele esitavad nõuded» kehtestatud tingimustel ja korras kohandatud mootorsõiduk ning kohandamiseks paigaldatavad eriseadmed. Sama määruse punkti 46 alusel rakendatakse 5 % käibemaksumäära ka sotsiaalministeeriumi taotlusel raske/sügava puudega lapse pere mootorsõiduk.
5. Peredel kus elab sügavapuudega inimene (näiteks ratastoolis) on sageli suuri probleeme transpordiga. Olukorda leevendab oluliselt mootorsõiduki olemasolu peres ja neile on väga raske selgitada, miks ei laiene 5 % käibemaksumäär ka nende pere poolt soetatud mootorsõidukile (analoogiliselt raske/sügava puudega lapse perega).
6. Kuni 01.02.1996.a. laekus hasartmängumaksu- ja riigieelarve seadusega SA EPI Fondi 49% riigi eelarvesse laekunud hasartmängumaksust. 1995.a. oli laekumine Fondi kokku 22,2 milj. krooni. Peale hasartmängumaksuseaduse muutmist määras loodud Hasartmängumaksu Nõukoogu jooksu aasta lõpul oma otsusega järgmise aasta kogutoetuse suuruse kindlas summas SA EPI

Fondile, mis oli aastati erinev. Toetuse suurus võrgustikutöö toetuseks käesoleval aastal on 9 milj. krooni. Organisatsioonide võrgustiku sihipärase ja planeeritud töö tagamiseks on väga oluline teada juba aasta algul, milliste vahenditega organisatsioonid arvestada saavad. Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud invapoliitika üldkontseptsiooni kohaselt on puuetega inimeste organisatsioonidel täita oluline roll puudega inimese iseseisva toimetuleku tagamisel. Neid rolle ei saa organisatsioonid täita ilma riikliku toeta ja ainult projektipõhiselt. Seepärast oligi esimese hasartmängumaksu seadusega puuetega inimestele määratud kindel %, tänu millele oli Euroopa Liiduga liitunud riikide hulgas Eesti ainuke riik, kellel oli Taani, Norra ja Rootsi analoogilise struktuuriga hästitoimiv tugev puuetega inimeste organisatsioonide võrgustik. Kahjuks ei taga kehtiv hasartmängumaksu seadus stabiilset võrgustiku jätkusuutliku arengut ega anna ja kindlustunnet. Selle tunnistuseks on HMN poolt võrgustikule eraldatud toetuse % jätkuv langus üldisest laekumisest (lisa 2).